

Pimeässä

Kuvaus elämästä.
Kirjoitti F. A.

Sun — pling — pling — pling — pling.

Nils polkanen heräsi samassa ja nousi äkkiä istumaan vuoteellaan. Hän pysähtyi herätyskellon ja otti valkean tuliikkun. Ei ollut paljon aikaa hukata, kello kahdentoista aikana piti olla alhaalla työpaikallaan alkamassa kuuden tunnin työvuoron sekä laskemassa toverinsa va- paaksi.

Hän syytti pienen penkillä olevan öljylampun ja hyppäsi äkkiä ylös vuoteeltaan.

Hui, hui! kun oli kylmä. Hän vapisi vilusta kun hän seisoi sukka- sillaan jääkylmällä kivihillalla. Hän sai käsinsä puukengät, ravisti paksumman kuran pois ja otti muurin päältä vanhan uloskuluneen, paika- tun takkikisan; sekin oli vielä mär- kä ja ihan jääkylmä; hyvä vain kun saa edes jotain peittoa ruumiin ympärille.

Kahvitippakin maistuisi hyvältä suussa. Hän katsoi kelloa; ehkä, kun hän kirjuttaa, voisi hän läm- mittää sen tipan joka jäi eilisestä.

Hän otti kirveen ja alkoi tottu- neella kädellä hakkaamaan lastuja terävästä puusta ja muutamain mi- nuutin kuluttua paloi tuli avonai- sessa uunissa. Vettä lisäksi siihen vanhaan kuparipannuun — knock — knock — tuuman paksuinen jää pan- nun pohjassa. Sitä hän korjasi valkeata, pisti pannun paljalle hil- lulle ja istui penkillä.

Hän oikoi nokkela käsiään valke- an edessä; se lämmitti niin ihanasti, mutta hänen selkäänsä paletti siinä määrässä, rikkohänessä takissa ja hän läheni lähemmäksi tulta.

Siinä hän sitten haukotteli ja hie- roi silmiään.

Se ei ollut tosiaankaan mitään lapsenleikkiä, että keskellä yötä, kun on juuri makelimmassa unessa, herät- tävä ja pakosta nouseva kylmä ja

+++++

NEW YORKIN SUOM. NAISTEN

OSUUSKOTI

JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO

241 Lenox Ave. & 122 St.

Telephone: 813 Morning side

+++++

SUOSITTELEMME AJURI-
LIKETTÄMME!

Olemme aina valmiit palve-
lemaan teitä kaikenlaisella
ajuriliikkeen aineen kuuluvalla
työllä.

SEABORG TRANSFER CO.

Puhelin 466. Astoria, Ore.

+++++

Osoite-ilmoituksia.

- ABERDEENIN S. S. CLUBIN ompeluseura
kokoontuu joka torstai klo 2 ip., 713 E.
1st St. — Tervetuloa.
- ASTORIAN S. S. O. ompeluseuran kokouk-
set pidetään osaston talolla joka torstai
ilta, kello 8. Osoite: 262 Taylor Ave.
- HOQUIAMIN S. S. O. ompeluseuran ko-
koukset pidetään osaston talolla, Ahjolas-
sa, joka torstai, kello 2 j.p.p. Osoite: 315-
10th St., Hoquiam, Wash.
- MULLAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset
pidetään joka torstai Suomi-hallilla, kello
2 j.p.p. Kaikki tervetulleita.
- PORTLANDIN S. S. Osaston ompeluseuran
kokoukset pidetään osaston talolla joka
toinen torstai-ilta, kello 8. — Osoite: 719
Montana Ave.
- HANNAN S. S. O. ompeluseuran kokoukset
pidetään jokaisen viikon torstaina, kello 8
j.p.p. Huom! Kahvia saatavana joka ko-
kouksen loputtua.
- WAUKEGANIN, III., S. S. O. viralliset
kokoukset pidetään joka kuukau-
den ensimmäisenä ja kolmantena sun-
nuntaina, alkaen klo 2 ip. — Osaston
ompeluseuran kokoukset ovat joka toi-
nen torstai, alkaen klo 2 j.p.p. Kah-
via kokouksen loputtua.

Nuorten Osasto

pimeään ja taas mennä sinne kyl-
mään, veroiseen kivihillabyttiin.

Onhan hän näin muutamina kuu-
kausina vähän jo tottunut siihen,
mutta ne ensimmäiset ajat....

Hän oli jo kauan luvannut, että
ei ole kauemmin kuin kevääseen
saakka. Ei voinut tätä kestää kau-
emmin, kävi sitten kuinka tahtoi.

Ajattele! olla siellä kylmässä, pi-
meässä kivihillapajassa — taistella
tomun ja noen kanssa, joka katvau-
tui paljaaseen ruumiiseen. Kun oli
viikkoa siellä ollut oli ruumis mus-
ta kuin itse kivihillat. Se oli sel-
läistä nokena johon saippua ja har-
jakaan eivät pystyneet. Tämä ei
sentään ollut kaikista huonoista, vaa-
rallisempaa oli se hieno hilen tomu
keuhkoille — ja joku kunnis päivä
pikemmin tai myöhemmin voisi jou-
tua onnettomuuden uhriksi. Nils a-
jatteli jos hänen isällensä olisi ollut
joku muu työ, olisi hän ehkä vielä
ollut elossa.

Ei hän olisi ollut täällä yötä päi-
viä jos ei se olisi äitinsä tähden.
Mutta hän oli pakotettu kun hän ja
äitinsä tahdottin häätä pois hei-
dän pienestä torpastaan.

Niin, heillä oli ollut kovin köyhää
isän kuoleman jälkeen — vaikka oli-
han sitä heillä ollut ennenkin. Se
pieni möstörpö ei antanut mi-
tään tuloa, pienet, lahjat pellon-
palat, perunat kasvoivat huonosti,
harvoit valmistui kaurakaan.

Yksi lehmä oli heillä ollut, vaan
oli vaikea saada talviruokaa elä-
ville; torpan heinät eivät kauvan
kestäneet ja siten sai tulla toimeen
sammalla ja peuran jälkillä.

Nils ja äitinsä saivat hoitaa ne
työt; isän piti käydä hytissä vuo-
den ympäri ja tehdä pitkiä päiviä,
ei hänellä ollut aikaa selänsäen.
Kun hän tuli kotia lauantai-iltoin oli
hän ihon väsynyt kotityöhön. Sun-
nuntaina veti hän puuta sekä teki
tuhansia pikku töitä, valkoku olihan
se synti kirkossakäyvien mielestä
tehdä työtä sunnuntaina, mutta ei
voitu auttaa, sittepä hän piti herran
nähdä että se oli puute, joka ajoi
takaa.

Isä-rankalla ei ollut hauskaa, ajat-
teli Nils, ja huonoa se oli myös äi-
din kanssa. — No, eiköhän se
kahvi jo kiehuu? Hän otti pan-
nun tulta ja loi vettä selvikkeeksi.
Kahviterma pullossa oli jäänyt
pohjia myöten; hän pisti sen uunin
päälle sulamaan. Siinä alkaa kun
hän kaatoi kahvia kuului pamaus uu-
nin päältä — kermapullo meni pirs-
teleksi ja kermä juoksi kuin val-
koinen virta ja imeytyi tuhkaan;
sille ei voinut mitään. Hän joi kah-
vinsa mustana — se tulkuuma kah-
vi lämmitti niin ihanasti, hän ajat-
teli.

Katsaus vielä kelloon, ei ollut ai-
kaa kuin viisi minuuttia. Hän otti
käsimeet nurin päältä ja pani tak-
kinsa nappiin, sitten vedellä sammut-
taen puoli palaneet hiilet, hän sei-
soi pimeässä.

Ovi kirkui pakkasessa ja lumi nar-
si kenkään alla; oli kauhean kova
pakkanen.

Hän juoksi tähtien valossa tiellä
pajaan päin ja oikkin jo kohta siel-
lä. Hän oli lähellä koskea. Vesi pu-
dotessaan häiritsti hiljaisuuden, siitä
tuli valkoinen vahto, joka oli kuin
sauhua yli putouksen.

Alhaalla hytissä oli paukkinna ja
töminää ja kun ne kukkupäälliset
hillit ja malmikorit kaadettiin uu-
niin, nousi siitä parvi säkeniä kor-
kealle talvipakkaseen, palaen ilmas-
sa ja taas sammuen.

Mutta ympäri uunin aaltoon ja

luikki vaaleansinisä ja tulikivenväri-
sä tulla.

Se näytti kuin tanssiva kuloval-
kea pelloilla ja kukkuloilla kevät-
illan hämärässä. — Siinä kävi edes
ja takasin nokkisa jätteläismuotoisia
vartaloita; ne olivat hytin työmie-
hiä täydessä työssä.

Herraskartanon vanhasta tornista
kuului kahdentoista lyönti. Herras-
kartano oli korkealla mäellä hytin
yläpuolella. Siellä oli valoa ylädes-
sä ikkunassa, muuten oli koko ra-
kennuksen ympärillä pimeää ja hil-
jaista. Siellä sisällä ne nukkuivat
lämpöisinä pehmeissä vuoteissaan su-
rattomina siksi kunnes lämmin au-
rioko herätti heidät yltäkylläisinä,
täysin levänneinä, tietämättä mitään
pimeästä ja kylmästä ja muista elä-
män vastoinkäymisistä.

Nils oli tullut hytille; hän seisah-
tui odottamaan ensimmäisiä korja, jot-
ka lastattiin kivihillilla; ne tulivat
hiljaa ylös kuluneita rautaköysinä
myöten. Hän näki kuinka miehet
parilla tottuneella tarttumisella kaa-
toivat hiilikorit yli tullen. Niinkuin
musta koski vyöryivät hiilet uunin
syvyyteen.

Ja seuraavassa silmänräpäyksessä
nostettiin korit kuin näkymättömäl-
lä käsillä ylös köysillä myöten ja
taas ne valpuivat alas syvään pi-
meuteen.

Yksi tuhansista

Kirj. Saul Varpunen.

Sitkeätä on työväen oikeus-
taistelu, mutta kun työväenluok-
ka ei tärkeystään huolimatta
ole vielä koskaan saanut hallita,
niin tuleehan se joskus vielä sen-
kin vuoro, ja silloin työn tasa-
vältä perustetaan, jossa ihmis-
kunta elää onnellisena nauttien
työnsä hedelmistä tasa-arvoisina
veljinä ja sisarina. Siinä mie-
lessä toimimme. — A. Pahlaisen
kirjeestä Suomen luokkaseuran
edellä. Julaistu Toverin n:ossa
72 v. 1918.

Jämsän pitäjän takamailla kohoaa
maan selänne louhikkoiseksi vuoris-
toksi ja niiden välillä avartuu peni-
kulmia laajoiksi rämesoiksi, jotka
huokuvat huureista pakkasta keski-
kesälläkin, uhaten uskallaan asuk-
kaan viljavainoita, jotka hän on ki-
vikkoselle rinteelle ankavalla työllä
avannut.

Sellaisessa seudussa asuvat Jäm-
sän Peräkoskenpään torpparit. Use-
immat päätalot sijaitsevat kaukana
Jämsän-Joen viljavassa laaksossa. Yh-
tä suuri kun on ero näiden paikko-
jen välillä luonnossa ja yleisessä va-
rallisuudessa, yhtä suuri on ero ih-
misten kesken. — Ja luokkäsitteet
ovat selvenneet kuin itsestään.

Siellä sydänmaalla asui Rahikai-
nen Rappusilta-nimisessä torpassa.
Nimi ihnee johtunut siitä kun vie-
ressä olevan suon yli on tehty tie
latomalla pyöreitä puupölkkyjä poikit-
tain askeleen välimatkan päähän toi-
sistaan — siis rappusilta. Torpassa
ei voinut koskaan kasvattaa elintar-
peita riittävästi, niin pienet olivat
kivilouhujen ja suon piiritämät tilat,
joka halli oli säällämätön vieras,
joka otti osansa. Lapsia oli Rahikai-
silla kaksi poikaa, joista vanhimman
täytyi jo poikasena käydä isän mu-
kana ansiotyössä ja nuorimman aut-
taa äitiä kotiaskeleissa. Alka kului
näin joten kuten, mutta kun onnet-
tomuuskia tuli, niin silloin ei ollut
kukaan auttamaan. Naapurit olivat
yhtä köyhiä, ja rikkaat auttoivat vaan
vertaisiaan. Kun alnoa lehmä huk-
kui suon silmäkkeeseen, tai kun he-

vonon loukkaantui tukinajoaikana,
niin se järkytti toimeentuloa siinä
määrässä, että torpan vero ei tullut
säännöllisesti maksetuksi. Tästä sai
maanomistaja aiheen häätöajkeisiinsa.
Kun Rahikainen ei tahtonut antaa
viellä torppaansa — ainooa mitä hä-
nellä oli, seurasi siitä vuosiksi oi-
keuden käyntiä ja velkaantumista.

Tällä aikaa sortui äiti heikkoude-
liseksi ja nuorimman pojan, Artun,
täytyi nyt tehdä kaikki taloustyöt
ketona. Toimellaan ja älykkäänä
hän pian oppi keittämään, leipomaa
ja pesemään ja vielä ompelemaan-
kin. Varattomuuden pakon opetta-
mana hän neuvoi itse pukunsa, jota
joskus naapurilleenkin myyn. Kun
koulut olivat kaukana, eikä Artulla
ollut tilaisuutta päästä niihin, joutui
hän kehittämään luku- ja kirjoitus-
taidon melkein omaperillisesti, me-
nen siinä pitemmälle kuin tavallinea
kansakoululainen. Isänsä vanhasta
viulusta hän loihiti esille sävelin, jota
ka olivat parhainta taidenautintoa
saloseudun asukkaille. Isä piti niin
hyvinä Artun soittoa, että kun poika
kerran pyysi päästä tehdaskylään
kuulemaan torvisoittoa, sanoi isä:
"Ei. Se vaan pilaa isän soittoa
mienouden." — Lukukinkereillä hu-
masivat papit Artun lukutaidon ja
määräisivät hänet sunnuntai-koulu-
opettajaksi.

Mutta Artun harrastukset eivät pe-
sentyneetkään tähän pienen perhe-
n. Häntä johti sammumaton tiedon ja
opin halu yhä eteenpäin. Mikä le-
hän ja sanomalehden hän vaan sai
käsinsä, siitä hän otti selvän ja teki
johtopäätöksensä asioista. Hän kir-
jotteli, jopa väiteltiin sanomalehdin-
sä monista kysymyksistä.

Tuli sitte työväenliikkeen nousu-
ka. V. 1905 suurlakon jälkeen se-
rustettiin työväenyhdistyksiä torppa-
riekin keskuuteen. Arttu valittiin
Peräkoskenpään työ-yhd. kirjuriksi.
Pian tutki hän saatavissa olevaa työ-
väen kirjallisuutta ja kun sosiaalis-
sia lehtiä alkoi ilmestyä oli hän ah-
kera niihin kirjoittelemaan. Seuraus
oli, että niin paljon kun hän sai te-
veriensä luottamusta toimissaan hän
dän mukanaan, yhtä paljon hän tuli
vihatuksi porvarien puolelta. He
palkkasivat joukostaan keittotöitä
pieksämään Arttua. Kerran sai hän
juosta monta kilometriä ennenkuin
pääsi turvaan heiltä.

Arttu tutustui erääseen kiertokou-
lun opettajaan ja meni hänen kans-
saan naimisiin. Kun Ruusa, se oli
opettajan nimi, omaksui miehensä
aatteen, erotettiin hän toimestaan
"sopimattomana lasten opettajaksi."
Arttu rakensi oman kodin hankki-
malleen palstatilalle, lähelle vanhem-
piensa kotia. Työväen sanomalehdet
ja kirjallisuus kuuluivat siellä joka-
päiväiseen leipään. Se koti oli pyhi-
tetty köyhälistön vapautustyön palve-
lukeeseen. Sellaisia kodeista tulee
se kansa joka toteuttaa sosialistisen
yhteiskunnan. Arttu kierteli puhu-
jana lukuisien alue- ja kunnallisar-
jestöjen alueilla. Maanvuokraajajär-
jestön järjestäjänä hän matkusteli läpi
Suomen torpparialueiden. Mutta ko-
tipaikkana hän oli väsymätön koetta-
essaan sorron ja tietämättömyyden
raastamista tovereihinsa luoda ilme-
tystä ja solidarisuutta uuden parem-
man yhteiskunnan luomiseksi.

Luokkavastakohtat olivat kärsi-
neet äärimmillen valankumouksen
puhjetessa. Porvariston mielettömän
keinottelun seurauksena oli näitä uh-
kaamassa työlläiskotien ovilla. Tie-
toisena luokkataistelijana osotti Art-
tu tovereilleen tilanteen johtavan
siihen, jota he pian joutuivat koke-
maan. Taistelujen alettua joutui
Arttu vangiksi, eikä hänestä enää
kuulunut mitään. Pikku Visio ja
Kauko sekä äiti kaipasivat isää. He
toivoivat hänen pelastuvan ja pala-

(Jatkaa kolmannella sivulla.)